

Бібліотечні форуми, конференції

“Сучасна бібліотека: філософія, інновації, якість роботи”: нотатки після конференції

З 22 до 26 квітня 2013 року на базі Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна і Науково-технічної бібліотеки Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка відбулася Міжнародна науково-практична конференція “Сучасна бібліотека: філософія, інновації, якість роботи”.

У роботі конференції брали участь директори бібліотек, їх заступники, завідувачі відділів, головні спеціалісти університетських і провідних наукових бібліотек України, далекого і близького зарубіжжя, працівники, що створюють електронні ресурси, регіональні менеджери компаній з розповсюдження електронних баз даних, видавці, викладачі та науковці вищих навчальних закладів міст Харкова і Полтави.

У конференції взяли участь 350 осіб, з них 8 докторів наук, 23 кандидати наук.

Учасники конференції представили бібліотечну спільноту з Азербайджанської Республіки, Республіки Білорусь, Латвії, Нідерландів, Німеччини, Республіки Польща, Росії, України, Фінляндії. Виступаючих було делеговано з 26 міст, у тому числі з 12 міст України.

Робота конференції відбулася на трьох сесіях пленарного засідання, двох секціях, VI семінарі “Розмаїття культур”, двох засіданнях круглих столів, трьох семінарах-тренінгах, виїзному засіданні у м. Полтаві. Проголошено та обговоре-

но понад 70 доповідей, з них 8 – стендових.

До офіційного відкриття конференції, 23 квітня 2013 року, пройшли три тренінги, які стосувалися роботи з ресурсами бази даних Chemical Abstracts Service (CAS), підрозділу The American Chemical Society (ACS). Тренінги-семінари в Харківському національному університеті (ХНУ) імені В. Н. Каразіна і в Науково-технічній бібліотеці Національного технічного університету “ХПІ” проводив регіональний менеджер компанії SII for CAS у Центральній і Східній Європі Veli-Пекка Хиттінен (Veli-Pekka Hyttinen). Це був перший візит до Харкова представника компанії, тому зацікавленість була проявлена з обох сторін: бібліотекарі, вчені та науковці слухали про SciFinder, яка становить єдину платформу, де розміщено шість різних баз даних: бібліографічні – Chemical Abstracts Plus и MEDLINE, структурно-хімічні – CAS Registry, CASREACT і MARPAT і зведений каталог комерційно доступних речей CHEMCATS. Пан Хиттінен відкривав для себе університети Харкова і слу-

Ірина

Журавльова,

директор Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,

Валентина

Сидоренко,

директор Науково-технічної бібліотеки Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка

хав розповідь про "Першу столицю", яка зустріла його теплом та увагою. Було досягнуто домовленість про надання університетам м. Харкова тестового доступу до БД.

24 квітня 2013 року пленарне засідання було відкрито проктором ХНУ імені В. Н. Каразіна, академіком НАН України, професором М. А. Азаренковим і проректором з міжнародних відносин університету імені В. Н. Каразіна З. Ф. Назировим. З вітальним словом до учасників конференції звернувся: Віце-консул Генерального консульства Республіки Польща в Харкові пані Анита Шашкевич, президент Сенату Балтійської міжнародної академії пан Станіслав Бука (м. Рига, Латвія), директор бібліотеки Технічного університету м. Лодзь пан Блажей Ферет.

Між Центральною науковою бібліотекою (ЦНБ) ХНУ імені В. Н. Каразіна і бібліотекою Технічного університету м. Лодзі у 2012 році підписано Угоду про співробітництво. Одним із пунктів угоди є організація спільних наукових конференцій. Ця конференція відбулася завдяки кропіткій роботі протягом року бібліотек-організаторів, а особливо бібліотеки Технічного університету міста Лодзі та її директора пана Блажея Ферета. А завдяки підтримці і сприянню спонсорів конференції компаній Ельзе-вір, EBSCO, ABE-IPS зміг відбутися візит польських колег з університетських бібліотек міст Варшави, Познані, Лодзі, Краків, які ділилися досвідом роботи з українськими колегами.

Під час роботи конференції було розглянуто комплекс проблем, актуальних для розвитку бібліотечної справи: діяльність бібліотек у сучасних умовах, удосконалення форм і методів управління бібліотекою, впровадження нових ін-

формаційних технологій у роботу бібліотеки та їх вплив на якість роботи бібліотеки, проблеми інформаційного супроводу економічної та технічної освіти в інформаційному суспільстві, формування єдиного інформаційного простору бібліотек, сучасні принципи загальнодоступності і відкритості інформації, питання створення електронних бібліотек, наукометрії, сучасної бібліографії. Проведені професійні обговорення щодо проблем традиційних і електронних видавництва, читання, авторського права.

Доповідь професора ХНУ імені В. Н. Каразіна **В. М. Кукліна**, яка відкривала пленарне засідання конференції, була присвячена проблемам економічної і технічної освіти в інформаційному просторі. Доповідач проаналізував наслідки інформаційної революції, підкреслив, що відбулися зміни в колишній соціальній структурі суспільства, зміни в економічному житті. Висвітлюючи сучасні процеси виховання, освіти, політичного життя та вплив на них сучасних медіакомунікацій, доповідач зазначив, що потужне інформаційне поле спровокує безліч змін у структурі свідомості та організації пам'яті, частка людей з високими інтелектуальними та творчими здібностями в інформаційному середовищі, яке стрімко розвивається, з кожним новим поколінням буде зростати, але, на жаль, значна частина людства буде відставати від цього процесу. Доповідач також говорив про те, що потрібно навчити людей використовувати сучасні інформаційні технології та програмні продукти для формування "людини інформаційної", орієнтованої на досягнення суспільної і родинної користі, здатної підтримати сучасний технологічний прогрес.

Заступник директора з на-

укової роботи Науково-технічної бібліотеки Національного технічного університету "Львівська Політехніка", кандидат історичних наук, доцент кафедри ІСМ **Н. Е. Кунанець** у доповіді "**Бібліотека вищого навчального закладу як складна адаптивна соціокомунікаційна система**" зазначила, що рівень самостійності і відкритості системи, якою є бібліотека як соціальний інститут, визначається низкою показників, а саме кількістю зв'язків бібліотеки із зовнішнім середовищем; інтенсивністю обміну інформацією між бібліотекою та зовнішнім середовищем; ступенем впливу на неї інших систем. Особливу увагу доповідка звернула на взаємодію двох важливих підсистем, наявних у бібліотеці (маються на увазі користувачі та співробітники бібліотеки). Ці підсистеми створюють певний духовний та культурний мікросвіт бібліотеки, закладаючи інтелектуальний та енергетичний потенціал кожної із підсистем та формуючи таким чином нову систему комунікаційних відносин.

"Університетська бібліотека у XXI столітті" – таку назву мала доповідь директора Наукової бібліотеки імені М. І. Лобачевського Казанського (Приволзького) Федерального університету **Є. М. Струкова**.

Казанський федеральний університет (КФУ) було створено Указом президента Російської Федерації від 21 жовтня 2009 року № 1172 "Про створення федеральних університетів в Північно-Західному, Приволзькому, Уральському і Далекосхідному федеральних округах", згідно з яким до Казанського державного університету (заснований 5 (17) листопада 1804 року за указом Олександра І) були приєднані: Татарський державний гуманітарно-педаго-

гічний університет, Єлабужський державний педагогічний університет, Казанський державний фінансово-економічний інститут. У 2012 році до складу КФУ увійшла Камська державна інженерно-економічна академія (м. Набережні Челни). Сьогодні в КФУ 18 інститутів і 3 факультети, біля 50 тисяч студентів. Бібліотека входить до десятки найбільших бібліотек Росії поряд з Науковою бібліотекою Московського державного університету (МДУ) імені М. В. Ломоносова і Науковою бібліотекою СПбДУ. Обсяг фонду (на 1.01.2013) складає 6 149 632 примірники. Доповідач, розкриваючи стратегію змін у бібліотеках, говорив про реструктуризацію бібліотеки, просування вітчизняних і зарубіжних електронних ресурсів у науково-освітнє середовище та підвищення ефективності їх використання, реорганізацію бібліотечно-інформаційного обслуговування, впровадження електронних сервісів для всіх категорій користувачів. У стратегії необхідних змін зазначено збереження у цифровому форматі наукової спадщини університету, унікальних колекцій книжкових пам'яток, повне оцифрування карткового алфавітного каталогу, переведення його в електронний формат і створення імідж-каталогу, а також розгортання бібліотечно-видавничого комплексу цифрового друку.

Про електронні ресурси та послуги наукової бібліотеки у системі освітньої та наукової діяльності Белгородського державного науково-дослідницького університету розповіла директор Наукової бібліотеки імені М. Страхова **В. А. Монастирська**.

Директор Асоціації "Інформатіо-Консорціум" **О. В. Васильєв**, представляючи доповідь "Електронні інформаційні ресурси: моделі доступу", під-

креслив, що будь-яка форма доступу (навіть тестування) регулюється **ліцензією на право доступу** до ресурсів (об'єкт авторського права). Серед моделей організації доступу існують доступи до поточного прошарку публікацій; до поточного шару публікацій та короткого архіву (3-5 років або з певного моменту часу); до глибокого архіву (окремо від поточного архіву); доступ до всього наявного масиву публікацій; доступ із реалізацією ембарго-періоду; тестовий (тимчасовий) доступ. Серед фінансових моделей доступу виділено ефективність діяльності Консорціуму, за яким він сприяє економії витрат провайдерів на обслуговування контрактів, скорочує переговори щодо ліцензійних вимог – заміняє тендерний процес (в окремих країнах), а також домагається знижок (до 80%), що носять географічний характер і, як правило, залежать від кількості учасників.

З особливою увагою слухали учасники конференції польських колег: директора Бібліотеки технічного університету міста Лодзі **Блажея Ферета**. У його доповіді "**Тенденції й зміни в польських бібліотеках**" розкрито особливості різних моделей бібліотек, використання бібліотечного простору. Пан Ферет підкреслив, що сьогодні, як ніколи, бібліотека повинна бути не тільки інформаційним місцем, але і соціальним. Змінам в обслуговуванні читачів в сучасних академічних бібліотеках було присвячено спільну доповідь завідувачки відділу бібліотеки Університету Адама Міцкевича **Аліції Спаленяк** (Познань, Польща) і **Хелени Олщевської**, співробітництва цього ж відділу. Підкреслено, що бібліотечні послуги будуть змінюватися від традиційної підтримки дослідницького процесу до управління інформацією і цифровою бібліоте-

кою. Бібліотека повинна бути доступна читачеві 52 тижні у році, 7 днів на тиждень. Так, бібліотека Університету імені Адама Міцкевича у сесію працює для читачів також у нічний час. У Польщі актуальною стає система періодичної оцінки діяльності працівників – (SOOP). Конкурентоспроможність бібліотеки буде визначатися в значній мірі її індивідуальними рисами, особливими колекціями регіонального або місцевого значення. Зменшиться значення бібліотек як місця отримання інформації – більшою мірою вони стануть місцем для наукової діяльності та проведення вільного часу (так званим "третім місцем"). Принаймні 50% користувачів відвідають бібліотеку з метою дружнього спілкування.

Директор фундаментальної бібліотеки Варшавської Політехніки **Іоланта Стемпняк** і завідувач відділу цієї бібліотеки **Аліція Портах** в своєму виступі "**Інтегрована бібліотечна система як засіб планування розвитку та організації бібліотечних фондів**" підкреслили, що статистичні дані повинні бути уніфіковані, порівняні з іншими бібліотеками в одній і тій же системі і подібними бібліотеками, постійно актуалізовані, доступні на сайті бібліотеки, повинні охоплювати фонд друкованих видань і електронний бібліотечний фонд.

Про діяльність бібліотечно-го об'єднання міста Кракова, яке стало прикладом співпраці університетських бібліотек, розповіли заступник директора бібліотеки Краківська політехніка **Дорота Буздиган** і співробітник відділу інформації бібліотеки Краківської політехніки **Дорота Ліпінська**. У полі зору об'єднання – координація співпраці бібліотек з національним каталогом NUKAT, удосконалення професійних знань працівників бібліотек,

реалізація проекту автоматизації бібліотек Краківського наукового співтовариства та ін. Також було представлено електронний читацький квиток – ELS. На основі електронного студентського посвідчення (ELS) студенти краківських навчальних закладів можуть на взаємній основі брати книги в університетських бібліотеках і користуватися їх фондами та базами даних в читальних залах.

У виступах польських колег було неодноразово підкреслено, що університетські бібліотеки в Польщі мають національну ліцензію на відомі світові інформаційні ресурси, завдяки чому студенти, вчені, викладачі мають постійний доступ до повнотекстових матеріалів, що піднімає освіту на більш якісний рівень і наближає її до світових вимог.

У доповіді регіонального менеджера в країнах Польщі, Україні і Балтії **Ігоря Хундзяка** і регіонального менеджера в Центральній і Східній Європі компанії Ельзевір **Петра Голкевича** “SCOPUS Evaluation and Promotion of Ukrainian research results” (SCOPUS: оцінка та промоція результатів українських досліджень) ще раз підкреслено, що SCOPUS – це найбільша в світі наукометрична реферативна база даних, яка індексує більше 20 тисяч назв видань із більш ніж 5 тисяч міжнародних видавництв зі всього світу. Щодня поновлювана база даних SCOPUS включає записи аж до першого тому, першого випуску журналів провідних наукових видавництв. Вона забезпечує неперевершену підтримку в пошуку наукових публікацій і пропонує посилання на всі цитати. SCOPUS також пропонує повну інтеграцію наукової мережі в пошуку результатів: 435 млн наукових веб-сторінок (Scirus). Доповідачі розповідали, що

міжнародне співробітництво призводить до підвищення якості досліджень, а ефективна співпраця вимагає повного доступу до міжнародних документів.

Про “Пакети е-журналів і електронні книги різних видавництв” розповідав менеджер інформаційного сервісу компанії EBSCO в Польщі, Латвії, Литві та Україні **Лешек Червінські** (Берлін, Німеччина).

Представив діяльність, партнерство і співпрацю з бібліотеками компанії ABE/IPS в Україні провідний менеджер проектів компанії **Богдан Чубак** (Варшава, Польща).

Жвавий інтерес викликав виступ регіонального менеджера компанії EBSCO з продажів у Польщі, Латвії, Литві та Україні **Терези Горецької** (Амстердам, Нідерланди) “**Будуємо бібліотеку майбутнього**”, яка розкрила досвід провідних бібліотек щодо надання доступу до електронних ресурсів на єдиній пошуковій платформі EBSCO, висвітлила перспективи розвитку і вдосконалення інформаційного простору суспільства. У ході конференції досягнута попередня домовленість про використання Науково-технічною бібліотекою Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка тестової версії, що забезпечує доступ до англomовних баз даних компанії EBSCO.

У роботі секційних засідань “Інновації, нова якість роботи в бібліотеках”, “Розмаїття культур: електронна культура як новий феномен інформаційної доби”, “Нові можливості сучасної АІБС. Створення електронних бібліотек” доповідачі висвітлювали питання надання доступу до світових інформаційних ресурсів, відкритого доступу у бібліотеках, вимог та очікувань користувачів щодо сучасних можливостей бібліо-

тек, інформованості користувачів та усвідомлення ними цінності ресурсів, які має бібліотека, а також ролі електронних ресурсів та послуг бібліотек у освітній та науковій діяльності.

Доповідь доктора філософських наук **Казими Парвіз Фірудін огли** з Бакінського державного університету була присвячена темі бібліотечної інженерії та структурована за 10 напрямками, у тому числі теорія інформації, інформаційне моделювання та обслуговування, інформаційний ринок, пошукові системи, інформаційна безпека і захист та ін. Доповідач підкреслив, що наукові бібліотеки ХХІ століття повинні здійснювати широке застосування інформаційної інженерії, залучаючи її в бібліотечну практику у комплексній формі.

Кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри книгознавства і видавництва Бакінського державного університету **Кнйаз Іл'яс огли Аслан** у доповіді, присвяченій сучасним проблемам класиків азербайджанської літератури зазначив, що сьогодні в Азербайджані діє широка бібліотечно-інформаційна мережа, існує понад 12 тисяч бібліотек різного типу. Азербайджан з давніх часів відрізнявся високою книжковою культурою, завжди був відомий своїми багатими бібліотеками. В різних бібліотеках Азербайджану зберігалися численні рукописи, що відображали світ літературно-естетичної, науково-культурної думки народу. Але внаслідок подій, які відбувалися в регіоні на початку ХІХ століття, вони були вивезені за межі країни і сьогодні зберігаються в бібліотеках світу, складаючи основу їх східних фондів. Після відновлення незалежності в Азербайджані культура, в тому числі і література, потребували державної під-

тримки. Здійснювані в цьому зв'язку широкомасштабні заходи одночасно є серйозною гарантією розвитку та досягнення нових успіхів азербайджанської літератури і літературознавства. Завдяки указам і розпорядженням президента Азербайджанської Республіки масовими накладами були видані та передані в дар всій бібліотечній мережі країни твори видатних представників азербайджанської та світової літератури, а також словники та енциклопедії загальним накладом більше 10 мільйонів примірників. Завдяки цим виданням зроблено важливу роботу щодо забезпечення потреб молодого покоління в художній і науковій літературі, надрукованій латинським шрифтом.

Бібліотека на шляху до третього місця – ця тема пролунала у доповіді кандидата наук із соціальних комунікацій, завідувача відділу НТБ "Національного університету "Львівська політехніка" **Р. С. Самотій** та асистента кафедри "Дизайн архітектурної середовища" **І. С. Воронковий**. Сьогодні бібліотеки намагаються реалізувати деякі проекти для створення привабливого простору для читачів, створюють затишні місця для роботи, адже сучасній бібліотеці потрібен комфортний дизайн. Для прикладу наведено бібліотеку Варшавського університету як місце для отримання знань, проведення різноманітних заходів, зустрічей, відпочинку, прогулянок. Це не тільки "храм знань", але і справжнє арт-місце.

Інтелектуалізації бібліотечної професії було присвячено доповідь кандидата наук із соціальних комунікацій, директора Науково-технічної бібліотеки Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту **Т. А. Колесникової**. Доповідка виділила дві складові цього проце-

су: це постійне придбання фахівцями актуального бібліотечно-інформаційного знання в процесі навчання або самоосвіти, а також збільшення можливостей їх творчої реалізації в професійній сфері та наявність ефективного інформаційного мислення і навичок, що дозволяють збільшити кількість спожитої, обробленої і якісно відтворювальної інформації.

Організатором секції **"Нові можливості сучасної АІБС. Створення електронних бібліотек"** виступила компанія "Лібер" (Москва, Росія). Доповідачі обговорювали проблеми створення електронних бібліотек, проекти оцифрування фондів, можливості, які надають сучасні АІБС. Системний аналітик компанії **С. В. Артамонова** представила продукти компанії "Лібер" для формування єдиного простору бібліотеки, які у парадигмі "Бібліотека – Web 2.0" надають унікальні форми для обслуговування читачів і створюють нові можливості для бібліотекарів. Так, наприклад, реалізовано модуль підтримки RSS, який дозволяє користувачам підписуватися на цікаві для них розсилки інформації від бібліотеки: нові надходження, зміни графіка роботи, список заходів та ін. **О. Ю. Самохвалова**, зав. відділу ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна змістовно проінформувала присутніх про практичний досвід упровадження АБІС Absotheque Unicode.

Заступник директора Академічної бібліотеки Латвійського університету **Валдіс Мазуліс**, якого добре знають і поважають як досвідченого фахівця у бібліотеках України, зазначив, що з метою збереження фонду та його доступності в Латвійській академічній бібліотеці ще у 1996 році була розпочата регулярна робота з оцифрування колекцій. Було

представлено проект державного значення щодо збереження колекції пам'яток культури багатьох інституцій та надання до них доступу – цифрова бібліотека Латвії Letonica.

Директор Архівних інформаційних систем України **К. А. Библобок** познайомив аудиторію з цією організацією, її оснащенням, проектами, насамперед проектами з оцифрування фондів обласних архівів і з проектами з оцифрування газетних фондів бібліотек.

Керівник проектів компанії "Електронні архіви України" **О. А. Болонніков** детально ознайомив слухачів із підприємством ЕЛАУ, її технологіями, обладнанням, принципами підготовки персоналу. За два роки роботи на ринку України компанія досягла значних результатів з оцифрування архівних та бібліотечних фондів, створення імідж-каталогів бібліотек, створенню віртуальних виставок та екскурсій для музеїв.

Завідувач відділу ІТ і комп'ютерних технологій **А. І. Андрухів** у своїй доповіді зробив огляд проектів, започаткованих минулого року науково-технічною бібліотекою Національного університету "Львівська політехніка". Це такі інноваційні проекти, як створення системи оцінювання функціонування бібліотеки ("Бібліоскрин"), депонування інтернет-ресурсів бібліотекою, база знань університету.

Модератором VI науково-практичного семінару **"Розмаїття культур: електронна культура як новий феномен інформаційної доби"** **С. А. Букою**, який є президентом сенату Балтійської міжнародної академії, була зроблена змістовна доповідь про реформу вищої освіти в країнах Європи на прикладі Балтійської міжнародної академії (Рига, Латвія), про розвиток дистанційного

навчання, про основні чинники розвитку вищої освіти за умов стрімкого росту інформаційних технологій, інтеграції вищої освіти Латвії до світової спільноти. Під час проведення семінару виникала палка дискусія про роль бібліотекаря в епоху електронної культури, коли виникають проблеми співіснування традиційної бібліотеки та електронної, проблеми мовної підготовки. Цікавими і одночасно дискусійними були доповіді *О. П. Гужви*, професора, доктора філософських наук Української академії залізничного транспорту (Харків, Україна) – **“Людина у віртуальному просторі Інтернету”**, *В. Т. Петрикової*, доцента, кандидата історичних наук Харківської академії дизайну і мистецтв (Харків, Україна) – **“Антиномічність середовища формування електронної культури сучасності”**, *С. М. Куделка*, директора центра краєзнавства імені П. Я. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (Харків, Україна) – **“Комунікативне читання: етика і естетика сучасних комунікацій”** та ін. Активну участь у роботі секції взяли співробітники Наукової бібліотеки Національного університету “Львівська політехніка”. Учасники семінару, висловлюючи слова подяки бібліотекам, разом із тим окреслили широке коло філософських, бібліотечних проблем, обговорення яких дозволяє осмислити роль бібліотеки на сучасному етапі, проблеми підготовки бібліотечних фахівців. Президент сенату Балтійської міжнародної академії С. А. Бука запросив усіх присутніх на VII Міжнародний семінар “Розмаїття культур”, який планується провести у 2014 році в Латвії.

Круглий стіл **“Інтеграція і консолідація інформаційних ресурсів для освіти і науки”**

пройшов у Науковій бібліотеці Національного університету “Юридична академія імені Ярослава Мудрого”.

Особливу цікавість серед учасників конференції викликав круглий стіл під назвою **“Бібліотечний вердикт друкованим і електронним виданням”**, який було проведено спільними зусиллями книговидавництва, книгарів, бібліотекарів, читачів і юристів. Круглий стіл пройшов у вигляді судового засідання, модератором – судовим розпорядником якого став кандидат наук, доцент філософського факультету *М. Є. Шильман*. Видавці, читачі, експерти, представники медіакомунікацій, бібліотекарі, юристи та учасники засідання обговорювали проблеми зменшення інтересу до читання, проблеми друкованих і електронних видань на ринку України, долю друкованої книги, таке явище, як піратство, легальний електронний контент. Думки розділялися, і це викликало дуже жваву дискусію. У вердикті було зазначено, що *“...технічний прогрес вніс незворотні директиви в життя суспільства, вплинувши на патерни поширення книгодрукованої продукції, а також на швидкість обміну інформацією. На перший план сьогодні виходить питання утилітарності, тобто як бібліотеки, так і видавництва, повинні враховувати потреби читачів щодо того, як зручніше зберігати і купувати книги. І якщо електронна форма книжкової продукції для читачів є кращою – це не можна ігнорувати... потрібно розвивати електронну торгівлю книгами, укладати ліцензійні угоди на отримання колективних ліцензій ВНЗ; у цілому, коли суспільство прийде до розуміння того, що при покупці книги споживач платить не за носій, а за колосальну творчу авторську працю, а та-*

кож за працю видавців, як медіума між читачем і автором, то питання про те, в якій формі поширюються книги – у друкованому або електронному – перестане виникати щодо порушень авторських прав; існує необхідність у підвищенні правової культури в українському суспільстві, виховання в учасників суспільних відносин поваги до прав і свобод одного. Важливо підвищувати освіченість у питаннях авторського права, розвивати економічно вигідні варіанти взаємодії. Бібліотеки продовжують відігравати вирішальну роль у процесі реалізації людьми свого права на доступ до інформації, до творчої та наукової спадщини людства. Бібліотеки виконують функцію надання можливості читати книги незалежно від фінансового стану і статусу, залишаючись в сучасних умовах “храмом знань”, який існує в тій чи іншій формі”.

Протягом двох днів працювала виставка видавців України, на якій були представлені нові навчальні та наукові видання як у традиційному вигляді, так і в електронному. Свою книжкову продукцію представили такі видавництва: ХНУ імені В. Н. Каразіна, “Ліра-К”, “Каравела”, “БУРУНІК”, “САГА”, “Магнолія-2006”, “Центр навчальної літератури”, “Самміт-Харків”, “Новий Світ-2000”, “Гуманітарний центр”, ТзОВ “Кондор-видавництво”, “Російський фонд сприяння освіти і науки”.

Цікаво і змістовно була проведена екскурсія для учасників конференції до Науково-технічної бібліотеки Національного технічного університету “ХПІ”, яка нещодавно отримала нову будівлю.

Під час роботи Міжнародної конференції її учасники відвідали Українсько-польський меморіал жертв тоталіта-

ризму і вшанували пам'ять безвинно загиблих польських офіцерів, запаливши свічки пам'яті. Меморіал був відкритий у харківському Лісопарку в 2000 році. Монумент являє собою Хрест *Virtuti Militari*, біля якого встановлені стели з іменами розстріляних НКВС у 1938-1940 роках українців та польських військових, які були поховані у братських могилах. Тут поховані 3 809 польських офіцерів та близько 500 мирних польських громадян, які були розстріляні в період з 5 квітня по 12 травня 1940 року. На українсько-польському цвинтарі, у так званому, "Кварталі № 6" містяться поховання репресованих і знищених сталінським режимом радянських громадян.

Відкриваючи 25 квітня виїзне засідання у Полтавському національному технічному університеті імені Ю. Кондратюка, де були присутні працівники Полтавського обласного методичного об'єднання бібліотек ВНЗ III-IV рівнів акредитації, а також учасники конференції з Одеської, Сумської, Донецької, Дніпропетровської, Харківської областей, представники Латвії, Нідерландів, Республіки Польща і Росії, проректор з наукової та інноваційної роботи, кандидат технічних наук, доцент **В. В. Муравльов** наголосив на важливості питань інформатизації сучасної освіти і науки.

Узагальнюючи досвід вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі бібліотечної справи та інформаційних ресурсів, враховуючи сучасні тенденції розвитку бібліотек у світі, впровадження в діяльність бібліотек сучасних інформаційних технологій, учасники конференції відмітили стрімку інтеграцію бібліотек у світову інформаційну інфраструктуру.

Сьогодні сучасні бібліотеки

вищих навчальних закладів вже перетворилися на інформаційно-ресурсні центри, але є проблема зменшення читацького попиту та читання, тому бібліотекам необхідно працювати з читачем, популяризувати читання як фактор соціального успіху, яке сприяє створенню всебічно розвинутих особистостей, підтримувати розвиток книжкової культури, а також створювати для читачів комфортні місця для роботи в бібліотеках, враховуючи психологічні особливості різного віку.

Бібліотекам необхідно розширювати спектр послуг, що надаються користувачам; створювати власні релевантні інформаційні продукти та проводити промоційні акції із їх реклами; шукати нові шляхи співпраці та партнерства з видавцями, інституціями, що формують електронні ресурси для розвитку науки та освіти, що сприятиме, з одного боку, оновленню та поповненню фондів, а з іншого – збереженню найцінніших видань шляхом оцифрування і створення електронних копій. На основі сучасних комп'ютерних технологій продовжувати роботу зі створення власного електронного контенту, архівувати найбільш значиму інформацію для більш широкого доступу до знань і духовних цінностей.

Слід розвивати міжнародну наукову співпрацю, розширювати партнерство та діалог культур між бібліотеками університетів, підтримувати взаємовідносини з провідними бібліотеками світу.

Все це знайшло відображення в резолюції конференції, одним з пунктів якої стала пропозиція звернутися до Міністерства освіти і науки України з пропозицією вивчити питання та знайти можливість придбання Національної ліцензії на провідні сучасні ін-

формаційні ресурси для вищих навчальних закладів України для забезпечення якісної освіти, підготовки фахівців на рівні світових вимог.

Організаторами конференції виступили: Харківське зональне методичне об'єднання бібліотек ВНЗ III-IV рівнів акредитації, Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (Харків, Україна), Науково-технічна бібліотека Національного університету "Львівська політехніка" (Львів, Україна), Науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (Полтава, Україна), Бібліотека Технічного університету міста Лодзь (*Politechnika Lodzka*, Лодзь, Польща), Наукова бібліотека Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого" (Харків, Україна), Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (Харків, Україна), Академічна бібліотека Латвійського університету (Рига, Латвія), Балтійська міжнародна академія (Рига, Латвія), ЗАТ "Компанія "ЛІБЕР" (Москва, Росія), Прикордонний білорусько-російсько-український університетський консорціум. Конференція проходила за сприяння Генерального консульства Республіки Польща в Харкові. Підтримку учасники конференції мали від компанії "EBSCO Publishing", компанії "ЕЛЬЗЕВІР" (Нідерланди), компанії "ABE/IPS" (Польща). З української сторони конференцію підтримала інформаційно-передплатна агенція Едуарда Райгородецького (ПАЕР, Київ, Україна), яка допомагала в організації конференції.